

Značenje imena *Jehova*

Često me pitaju da li je Božje ime, *Jehova*, povezano sa hebrejskom reči za 'nesreću'. Pitanje je utemeljeno na prepoznavanju da hebrejska riječ *hova* znači 'nesreća, katastrofa'.

Riječ *hova* pojavljuje se tri puta u Bibliji, jednom u knjizi proroka Isaije i dva puta u istom stihu knjige proroka Jezekilja:

„Snaćiće te nevolja, a ti je nećeš moći sprečiti čaranjem; zadesiće te nesreća (*hova*), a ti je nećeš moći odvratiti. Na tebe će se iznenada srušiti propast kakvu još ne poznaješ.“ (Isaija 47:11)

„Stizaće nevolja (*hova*) za nevoljom (*hova*), vest za većću. Narod će uzalud tražiti vizije od proroka; nestaće zakona kod sveštenika i saveta kod starešina.“ (Jezekilj 7:26)

Budući da *hova* znači 'nesreća' ili 'katastrofa', često me pitaju ne znači li to da takođe i ime *Jehova* znači isto. Pretpostavljam da tako nešto ima smisla onima koji ne znaju osnove hebrejske gramatike, ali u hebrejskom jeziku to nema smisla. To bi bilo jednako kao da englesku reč *assume* ('pretpostavljati') analiziramo kao *ass-u-me*, kazavši da ta reč znači da onaj ko postavlja pretpostavke pravi od sebe i od drugog čoveka magarca (*ass* = magarac, *u* – *you* = ti, *me* = ja). Neko mi je pre mnogo godina to rekao i mislio je to potpuno ozbiljno. Naravno, istraživanjem korijena reči u bilo kojem engleskom rečniku, otkrićemo da reč *assume* (pretpostavljati) zapravo dolazi od latinskog glagola *asumere*, a ne od engleske reči za magarca (*ass*).

Pogledajmo neke osnove hebrejskog pre no što upadnemo u problem postavljajući pretpostavke. Uz nekoliko izuzetaka, svaka reč u hebrejskom jeziku ima troslovni koren, što je dokazao španski rabin Jonan Ibn Jana u 11. veku, a potvrdili su moderni lingvisti primećujući da je troslovni koren karakterističan za sve semitske jezike.

Potpuni koreni

Većina hebrejskih korena su potpuni koreni, što znači da su prisutna sva tri slova korena u svim gramatičkim formama. Na primer, hebrejski koren ŠMR ima osnovno značenje 'čuvati'. Hebrejski jezik može koristiti taj koren na mnogo načina, svaki sa variranim značenjem, poput glagola *šmarti* ('čuvao sam') ili *hišamer* ('budi oprezan, čuvaj se'), zatim imenice *mišmeret* (dužnost na kojoj osoba mora biti na straži), ili imena poput *Šemer* ili *Šomron*. Kao 'potpuni' koren, slova šin, mem i reš prisutna su u svim rečima izvedenim iz ovog korena.

Nepotpuni koreni

Suprotnost potpunih korena su nepotpuni koreni reči. U takvim korenima, jedno ili više slova korena može nedostajati u nekim gramatičkim oblicima. Na primer, koren BNH 'graditi' gubi treće slovo korena u glagolu *baniti* ('gradio sam'). U tom obliku glagola, slovo H iz korijena BNH ispada i zamenjuje ga slovo I. Kada ne biste znali ništa o nepotpunim korenima, mogli biste pomisliti da je koren riječi *baniti* BNI, dok je koren ustvari BNH.

Jehova dolazi iz nepotpunog korena

Ime *Jehova* dolazi od troslovnog korena HJH što znači 'biti'. To znamo iz 2. Mojsijeve 3:14 gde Svemogući objašnjava svoje ime kao '*jihje ašer jihje*'. Riječ *jihje* je „nesavršeni“ oblik glagola 'biti' čiji je koren HJH. U kasnijem hebrejskom, taj 'nesavršeni' oblik preuzeo je na sebe značenje budućeg vremena, ali u biblijskom hebrejskom on je primarno izražavao radnju koja se ponavlja. U jednostavnom prijevodu, *jihje* znači „Ja jesam sada i ja ću nastaviti biti u budućnosti“. Zato se '*jihje ašer jihje*' može prevesti kao „Ja jesam koji jesam“, ali isto tako i kao „Biću koji ću biti“. Oba prevoda su ispravna, iako nisu potpuno precizni. Najprecizniji prijevod bio bi: „Ja sam sada i nastaviću biti u budućnosti, onaj koji sam sada i koji ću nastaviti biti u budućnosti“. To je prilično opširno pa možete videti zašto većina prevoda zanemaruje tu verziju.

Riječ *jihje* u sebi sadrži sva tri slova korena HJH (*jiHJeH* – poslednji H se piše, ali ne izgovara), što nas može dovesti do zaključka da je HJH potpuni koren. Međutim, u ostalim oblicima glagola, drugo i treće slovo korena ispadaju, što znači da je reč o nepotpunom korenu. Na primer, *HaJiti* ('bio sam') umjesto trećeg slova H ima slovo I. Na drugu stranu, imperativ muškog roda u jednini – *Heve* ('budi!'), nema drugog slova korena, već se na njegovom mestu nalazi slovo Vav (V). Ova poslednja informacija je ključna jer pokazuje da u nekim oblicima koren izgleda kao HVH, iako je to ustvari HJH. To može biti zbunjujuće jer postoji i koren HVH koji ima potpuno različito značenje od korena HJH.

Jehova dolazi iz istog korena kao i reč *jihje*: nepotpunog korena HJH. *Jehova* je zapravo kombinacija triju glagolskih oblika: *haja* ('bio je'), *hove* ('jeste') i *jihje* ('sada jeste i nastaviće biti u budućnosti'). *Haja*, *hove* i *jihje* zajedno čine ime *Jehova*.

Značenje imena kao uputstvo za izgovor?

Da li nam značenje imena govori i o njegovom izgovoru? Ne nužno. Mnoga drevna hebrejska imena izlaze iz korena uobičajenih za imenice i glagole. Na primer, moje ime Nehemija (koje se izgovara *N'hem-Ja*) znači 'Jehova teši'. Međutim, kada bih to rekao u uobičajenoj rečenici na biblijskom hebrejskom, izgovaralo bi se *Ni-haim-Ja*. Zašto se onda moje ime izgovara kao *N'hem-Ja*, a ne *Ni-haim-Ja*? Mi to na hebrejskom kažemo: *Kaha!* Jednostavno zato! Hebrejska imena ne slede ista pravila kao imenice i glagoli. Pomirite se s time! Pouka je da značenje imena JHVH kao „onoga ko je bio, ko jeste i koji će biti“ ne govori ništa o tome kako da to ime izgovorimo.

Vratimo se nepotpunim korijenima. Vidjeli smo da *Jehova* dolazi iz nepotpunog korena HJH i zbog toga slovo J u nekim oblicima može biti zamenjeno slovom V. Neiskusnima to može izgledati kao da je koren riječi HVH, dok je ustvari koren HJH. Sećate se reči *hova* koja znači 'nesreća'? Ta reč dolazi iz korena HVH koji ima značenje 'destrukcije'. Nema povezivanja između imena *Jehova* i reči *hova* jer one dolaze iz različitih hebrejskih korena: HJH 'biti' i HVH 'destrukcija'. Izgovor imena *Jehova* ne menja tu situaciju. Iako *Jehova* u sebi sadrži riječ *hova* ('nesreća'), to je čista slučajnost, baš kao što u engleskom riječ *assume* ('pretpostavljati') zvuči kao da u sebi sadrži riječ *ass* ('magarac'). To ne znači da *Jehova* znači 'nesreća', niti znači da je *Jehova* na bilo koji način povezan sa rečju 'nesreća'. Ako pretpostavljate (*assume*) da je to tako, tada samo pravite magarca (*ass*) od sebe.